

KADERBRIEF 2021

Hierbij bieden we u de kaderbrief 2021 aan, waarin we richting geven aan de inzet voor onze inwoners de komende jaren. Een kaderbrief in plaats van een kadernota, zoals eerder aangekondigd.

We bevinden ons in een lastige periode. Het coronavirus houdt de wereld, ons land en onze gemeente in de greep. De middellange- en langere termijn effecten hiervan voor de jaren 2021 en verder zijn voor onze gemeente en onze maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners nu nog onvoldoende in te schatten. We kunnen daar nog niet op vooruit lopen.

Wij hebben ons daarom beperkt tot het weergeven van het actuele financiële meerjarenbeeld 2021-2024 en de financiële effecten van onderwerpen die - omdat ze voortkomen uit wettelijke verplichtingen – in ieder geval onderdeel worden van de programmabegroting 2021. Wij gaan verderop in het jaar steeds beter inzicht krijgen in de effecten en gebruiken die inzichten voor het opstellen van de programmabegroting.

Samen doorgaan op de ingeslagen weg

We staan als samenleving voor een enorme opgave in verband met de gevolgen van deze coronacrisis. Daarbij is de kracht van samen belangrijker dan ooit. En een gemeentelijke overheid die verbindt, aandacht heeft voor de behoeften in de samenleving en die initiatieven neemt en waar nodig ingrijpt.

Voor het college betekent dit onder meer dat wij vol overtuiging doorgaan met wat onze doelstelling was en is voor de resterende jaren van deze coalitieperiode: flink investeren in Meierijstad. In onder andere scholen, sportvoorzieningen, wegen, verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, de transformatie van het sociaal domein en het verbeteren van onze dienstverlening.

Tussenbeeld

Het financieel meerjarenbeeld is op dit moment nog niet sluitend. Het voorlopig tekort bedraagt circa 1%, (€ 2,5 mln.), hetgeen niet ongewoon is in deze fase van voorbereiding van de programmabegroting; de eerste fase van een kaderbrief/nota. Als raad krijgt u echter nooit een tekort voorgelegd. Ook dat is nu anders en heeft te maken met het proces zoals we dat dit jaar gekozen hebben: ook als college hebben we nog geen integrale afweging gemaakt en presenteren we u een tussenbeeld. Natuurlijk mag u ervan uitgaan dat wij als college de verantwoordelijk nemen om u in november een meerjarig sluitende begroting aan te bieden.

Als bijlage zijn de financiële technische uitgangspunten opgenomen. Met het vaststellen van deze uitgangspunten geeft u het college de kaders mee voor het samenstellen van de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN 2021-2024

INVESTEREN IN PREVENTIE EN INNOVATIE VAN DE ZORG

De kosten in de zorg blijven stijgen. Het is daarom belangrijk om steeds creatiever om te gaan met de vraag naar zorg en ondersteuning. Investeren in preventie betekent het voorkomen van problemen. Investeren in innovaties betekent dat we zorg en ondersteuning sneller, beter of goedkoper maken.

Een gezonde leefstijl kan leiden tot minder problemen en dus minder kosten. Het bieden van voorliggende of collectieve voorzieningen is vaak goedkoper dan het aanbieden van specialistische zorg. Er is ook veel te winnen door slim samen te werken. We moeten dus nieuwe wegen in slaan, nieuwe ideeën uitproberen, samenwerkingen aangaan. Wij blijven daar fors op inzetten en actief, regisserend en faciliterend onze rol pakken.

INVESTEREN IN DUURZAME INZET VAN TALENT

Onze inzet is gericht op een optimale participatie en duurzame inzet van talent.

Daarom gaan we de ontwikkeling van ons participatiebedrijf Participeren in Meierijstad (PIM) in samenwerking met onder andere WSD en IBN met volle kracht verder vormgeven. De urgentie neemt toe bij een veranderende economie en arbeidsmarkt. De focus ligt primair bij mensen die een uitkering van de gemeente ontvangen en het stevig ter hand nemen van de Wet Inburgering per 1 juli 2021. Tegelijkertijd is er in samenwerking met partners als UWV en onderwijsinstellingen en vanuit onze arbeidsmarktregio aandacht voor andere groepen op de arbeidsmarkt die risico lopen op (langdurige) werkloosheid, daarbij denken we aan zzp'ers, flexwerkers en niet-uitkeringsgerechtigden met een zwakke positie op de arbeidsmarkt.

VERSTERKEN VAN DE LEEFBAARHEID

Onze ambitie is, samen met de inwoners en maatschappelijke partners het woon- en leefklimaat verder te optimaliseren. De aanwezigheid van (maatschappelijke) voorzieningen draagt bij aan behoud en versterking van leefbaarheid in dorpen en wijken. Het maatschappelijk vastgoed, waaronder monumenten, sportaccommodaties en wijk- en dorpshuizen/MFA's maakt hier deel van uit, evenals een vitale toeristisch recreatieve infrastructuur. Waar mogelijk blijven we daarin investeren.

De leefbaarheidsmonitor laat zien dat onze inwoners over het merendeel een positieve beleving hebben van het woon-en leefklimaat. Deze positieve beleving in onze dorpen, wijken en buitengebied willen we graag behouden en waar nodig versterken, zowel voor inwoners als bezoekers.

ONLINE/OFFLINE PARTICIPATIE

Vanuit het Meierijstadse traject Participeren en leren gaan we als gemeente de komende periode nog verder inzetten op het combineren van online en offline participatie. In veel projecten was al sprake van een dergelijke mix, maar zeker ook gezien de veranderde omstandigheden door het corona-virus gaan we bij participatietrajecten nog vaker gebruik maken van online-mogelijkheden.

INVESTEREN IN WONEN

We blijven inzetten op de versnelling van woningbouw en transformatie van de woningvoorraad om de juiste woningen op de juiste locaties voor de juiste doelgroepen te krijgen. Vanwege de hoge woningnood en beperkte innovatie in de afgelopen jaren staan we voor een grote gezamenlijke opgave met onze ketenpartners. Om de versnelling, transformatie en juiste woonruimteverdeling mogelijk te maken gaan we meer innovatieve, flexibele en/of tijdelijke woonvormen onderzoeken en faciliteren. En gaan we focus in plannen leggen met voldoende aandacht voor alle kernen van Meierijstad, de kwaliteit van het wonen en de diverse doelgroepen van nu en van de toekomst.

INVESTEREN IN DUURZAAMHEID

Ruim anderhalf jaar geleden is de duurzaamheidsvisie vastgesteld. De grote uitdaging in 2021 is het opstellen van de Transitievisie Warmte en wijkuitvoeringsplannen. Deze visie bevat een overzicht van de verschillende alternatieven voor aardgas per wijk en een realistisch tijdspad (planning) waarop wijken van het aardgas af gaan. Uiteindelijk moeten we voor elke wijk een uitvoeringsplan maken.

INVESTEREN IN HET OPENBAAR GEBIED

We gaan onverminderd door met het treffen van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van vooral de bedrijventerreinen. We treffen maatregelen die voortkomen uit de risicoanalyse verkeersveiligheid. De afgelopen jaren zijn daar al middelen voor opgenomen in de meerjarenbegroting. We kijken of we investeringen kunnen combineren en hoe we ze het beste in de tijd in de markt kunnen zetten.

Verder gaan we verder met het stimuleren van duurzame mobiliteit inclusief het fietsverkeer en faciliteren werkgevers om duurzame mobiliteit van eigen werknemers te stimuleren. Dit sluit ook aan bij onze ambities van duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid, recreatie en economie.

Daarnaast investeren we in groen en civieltechnische projecten.

INVESTEREN IN MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

Op basis van het door de raad vastgestelde vastgoednota en bijbehorende beheerplan zetten we in op een optimaal en duurzaam onderhoud en inzet van het maatschappelijk vastgoed. Op allerlei terreinen zoals sport, onderwijs, monumenten en gemeenschapsfuncties plegen we duurzaam meerjarig klein en groot onderhoud om onze gebouwen en accommodaties functioneel, veilig en voor iedereen toegankelijk in stand te houden.

Om de optimale toegankelijkheid van onze gemeentelijke gebouwen te bereiken gaan we in 2021 enkele grotere aanpassingen realiseren zodat deze toegankelijk zijn voor iedereen.

En in het kader van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs blijven we uitwerking geven aan duurzame onderwijshuisvesting, die voldoet aan gestelde kwaliteitskaders.

Bij vervangende nieuwbouw streven we waar mogelijk naar integraliteit en multifunctioneel ruimtegebruik. Voor onderwijs, sport en het huisvesten van gemeenschaps- en andere maatschappelijke voorzieningen, kan hierbij gedacht worden aan huisvesting onder één dak in huisvestingsconcepten als een integraal kindcentrum, omnisportpark en multifunctionele accommodaties.

TOERISME EN RECREATIE

Op het terrein van toerisme en recreatie werken we aan de uitvoering van de door uw raad vastgestelde visie Recreatie en Toerisme. Deze krijgt in 2021 vooral uitwerking in fysieke en digitale informatievoorziening. Zo bouwen we dit jaar een bezoekerswebsite inclusief een Meierijstadbrede evenementenkalender.

INVESTEREN IN DIENSTVERLENING / BEDRIJFSVOERING

We gaan verder met verbetering van de bijzonder persoonlijke dienstverlening op basis van de feedback van onze klanten. Zij staan immers centraal. Verder investeren we in de bedrijfsvoering daar het maken een kwaliteitsslag in onze ICT huishouding, de archieffunctie, informatieveiligheid en het versterken van de capaciteit in cruciale processen in onze organisatie zoals de WOZ. Als een van de koplopers inclusieve gemeenten, kijken we ook naar ons eigen personeelsbestand. Verder gaan we verder met het verduurzamen van de bedrijfsvoering.

REGIODEAL “NU AAN DE SLAG” VOOR GOED LEVEN, FIJN WONEN EN ANDERS WERKEN IN NOORDOOSTBRABANT (JG)

Het Rijk heeft medio februari aan onze regio een Regio Deal toegekend van € 10 miljoen. Dit bedrag is toegekend op basis van een regiodeal-voorstel, bestaande uit 3 pijlers:

GOED LEVEN: de leefbaarheid in het landelijk gebied, dorpen en in middelgrote steden verbeteren.

FIJN WONEN: de leefomgeving moet anders worden geordend.

ANDERS WERKEN: werk van de toekomst en een leven lang ontwikkelen

Wij hebben als onderwerpen ingebracht: voedselverspilling, sanering van stallen in combinatie met tegengaan ondermijning en integrale gebiedsontwikkeling Aa-dal.

Verder zijn we aangesloten bij het project Goed Leven van Land van Cuijk.

Wij zullen u, voor de behandeling van de kaderbrief informeren of onze projecten definitief een plek hebben gekregen in de Regio Deal.

FINANCIËEL MEERJARENBEELD 2021-2024

Hieronder schetsen we het actueel financieel meerjarenbeeld 2021-2024, waarbij de raadsbesluiten zijn verwerkt vanaf de begrotingsbehandeling van de programmabegroting 2020 op 7 november 2019. Daarna geven we aan welke wettelijke ontwikkelingen we op dit moment zien. Bij deze ontwikkelingen is nauwelijks een bestuurlijke keuze mogelijk. Deze ontwikkelingen nemen we in ieder geval op in de programmabegroting 2021, die wij u gaan aanbieden.

Als laatste gaan we in op de ontwikkelingen van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

ACTUEEL FINANCIËEL MEERJARENBEELD 2021

In de volgende tabel is het actueel financieel meerjarenbeeld opgenomen vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2020 op 7 november 2019.

	<i>Bedragen x € 1000</i>			
Financieel beeld start kaderbrief 20 21	20 21	20 22	20 23	20 24
Geraamd resultaat programmabegroting 2020	55	1003	2280	1864
Raadsbesluiten november 20 19 t/ m juni 2020	62	59	59	60
1e berap 2020	175	330	54	132
Geraamd resultaat	293	1392	2393	2056

Toelichting op de tabel:

De tabel start met de meerjarig geraamde resultaten van programmabegroting 2020 die vastgesteld is op 7 november 2019. Op de volgende regel staan de financiële consequenties van de raadsbesluiten t/m april 2020 en de raadsbesluiten in voorbereiding van mei en juni 2020.

Na verwerking van de financiële consequenties van de 1^e berap 2020 komen we tot het actueel geraamd resultaat op basis van genomen raadsbesluiten. De 1^e berap 2020 heeft u ontvangen en is geagendeerd voor dezelfde raadsvergadering als deze kaderbrief. Voor een toelichting verwijzen we naar dit afzonderlijke agendapunt.

WETTELIJKE ONTWIKKELINGEN

Hieronder gaan we in op enkele onderwerpen en de financiële effecten daaruit die voortkomen uit wettelijke verplichtingen. De financiële effecten hiervan maken in ieder geval onderdeel van de programmabegroting 2021.

VERBONDEN PARTIJEN

Diverse gemeenschappelijke regelingen vragen een hogere bijdrage van de gemeente Meierijstad vanaf 2021. Hierover bent u eerder geïnformeerd. De verhoging van deze gemeentelijke bijdragen staan in de volgende tabel en verwerken we in de primitieve begroting 2021-2024.

	<i>Bedragen x € 1000</i>			
Verbonden Partijen	20 21	20 22	20 23	20 24
GR Veiligheidsregio Brabant-Noord	195	228	228	228
Samenwerking in de aanpak van ondermijning RIEC	42	42	42	42
GR Kleinschalig collectief vervoer	74	74	74	74
GR GGD	79	79	79	79
Kadernota 2021 BHIC, werkvoorzieningschap de dommel en noord oost brabant, regionaal bureau	15	16	16	16
Verbonden Partijen	405	439	439	439

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Per 1 januari 2019 is landelijk het abonnementstarief ingevoerd voor de open einderegeling WMO voorzieningen. Inwoners betalen € 19,00 per maand aan eigen bijdrage voor een WMO voorziening. Tot en met 2018 was de eigen bijdrage inkomensafhankelijk. Als gevolg hiervan is het aantal klanten dat zorg in natura ontvangt gestegen met 19%. De gemeentelijke lasten zijn hierdoor gestegen met € 776.000. Deze stijging leidt tot een toename van werkzaamheden en de huidige aanvragen zijn over het algemeen complexer en vragen meer aandacht en tijdsbesteding. Dit vraagt om een structurele uitbreiding van capaciteit. met 3,67fte (hogere lasten van € 272.000).

Daarnaast is een nieuwe cao VVT van kracht waardoor de kosten voor huishoudelijke verzorging met € 170.000 stijgen.

Voor kosten voor de WMO hulpmiddelen zijn de afgelopen 3 jaar geleidelijk gestegen. De ramingen zijn hierop nog niet aangepast. Daarnaast zorgt de vergrijzing, waarbij men langer zelfstandig thuis woont, voor een gestage stijging in de aantallen voor hulpmiddelen, waardoor de kosten meestijgen. In totaal bedragen de meerkosten € 100.000.

WET ONROERENDE ZAKEN

Om de wettelijke termijnen van de wet WOZ te kunnen waarborgen is het noodzakelijk de formatie structureel uit te breiden met 1,5 fte en het inhuurbudget te verhogen (samen € 137.000 structureel). De uitbreiding heeft naast areaaluitbreiding vooral te maken met de sterke opkomst van no-cure-no-pay bureaus. Dit laatste zorgt voor een extreme groei van bezwaarschriften.

WET GEMEENTELIJKE SCHULDHULPVERLENING

Per 1 januari 2021 is in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening opgenomen dat vroegsignalering een taak van de gemeente is. De gemeente gaat hulp aanbieden op basis van signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden. Het opstellen van een plan van aanpak bij een aanvraag schuldhulp wordt ook wettelijk verplicht. Op dit moment loopt hiervoor de pilot VroegEropaf en is er tijdelijke formatie van een Armoedeambassadeur (1 fte) tot 1 januari 2021. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen zal de tijdelijke formatie omgezet moeten worden naar structurele formatie (€ 77.000 structureel).

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid geven we invulling aan Social Return bij de inkoop van goederen en diensten. Verder hebben we naast de beleidsmatige wens ook de wettelijke verplichting voor de plaatsing van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen gemeente Meierijstad. De ambtelijke invulling van beide verantwoordelijkheden leggen wij bij een coördinator Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) (structureel € 95.000).

ARCHIEFWET

Om te voldoen aan de eisen uit de archiefwet voor de overdracht van dossiers naar het BHIC is extra capaciteit nodig voor een periode van 3 jaar (2020 t/m 2022). We huren hiervoor externe deskundigen in voor 2021 en 2022 tot een bedrag van € 197.000 per jaar.

ONDERWIJSHUISVESTING VOLGENS INTEGRAAL HUISVESTING PLAN 2021-2024

Volgens het onderwijshuisvestingsplan vinden de komende jaren renovatie of nieuwbouw plaats van onderwijsgebouwen. De komende jaren is renovatie of nieuwbouw voorzien van de scholen: de Empel, de Bunders, Antoniuschool, Nicolaasschool en de scholen die onderdeel uitmaken van MFA – groene long. Actualisatie van de geraamde investeringen vindt plaats bij de programmabegroting 2021. Indicatief zijn de hogere jaarlijkse lasten hiervoor structureel € 50.000 in 2021 oplopend naar structureel € 120.000 in 2023.

OPTIMALE TOEGANKELIJKHEID (OPENBARE) GEMEENTELIJKE GEBOUWEN

Om de optimale toegankelijkheid van onze gemeentelijke gebouwen te bereiken gaan we in 2021 enkele grotere aanpassingen realiseren zodat deze toegankelijk zijn voor iedereen.

Alle openbare gebouwen in eigendom van de gemeente zijn door de Stichting Toegankelijk Meierijstad gescreend volgens de norm uit het VN-verdrag handicap. Het VN-verdrag bepaalt onder meer dat mensen met een beperking recht hebben om zelfstandig te wonen, naar school te gaan, het openbaar vervoer te gebruiken en te werken. Het gaat om een investering van € 160.000.

DIGITALE TOEGANKELIJKHEID

Binnen het programma inclusie gaan we in 2021 stappen zetten in het toegankelijk maken van digitale voorzieningen, zoals websites en documentaties. Hiervoor is een incidenteel budget nodig van € 25.000 voor technische aanpassingen, het opschonen van oude documenten op websites en eventueel aanpassingen van de mobiele apps. Verder is jaarlijks € 10.000 nodig voor het blijven voldoen aan de nieuwe wettelijke eisen van digitale toegankelijkheid.

VERVANGINGEN

Jaarlijks zijn er noodzakelijke vervangingsinvesteringen die we opnemen in de begroting. Voor 2021 gaat om vervanging van vervoermiddelen, machines, kunstgrasvelden, meubilair etc. met een investeringsbedrag van € 1,3 miljoen. Dit levert structurele kapitaallasten op van € 100.000 vanaf 2021.

Voor 2021 staan ook vervangingen van de softwarepakketten eHRM en front- en midoffice functionaliteiten gepland. Voor eHRM bedragen de eenmalige lasten voor implementatie en conversie € 85.000. De aanbesteding voor de vervanging van de front- en mid-office functionaliteiten vindt in 2020 plaats. Dat zijn softwarepakketten die we organisatiebreed inzetten voor o.a. documenten-opslag, klantcontact, website en eFormulieren. Hiervoor is € 350.000 incidenteel nodig voor implementatie, conversie en eenmalige licentiekosten.

ALGEMENE UITKERING

AANPASSING VERDEELSTELSEL UITGESTELD

Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de herijking van het gemeentefonds. De resultaten over het nieuwe verdeelstelsel zouden worden gepubliceerd in de meicirculaire 2020. Dat zou veel betekenen voor de berekening van de algemene uitkering en leiden tot herverdeeffecten. Een herijking richt zich immers op een herverdeling onder alle gemeenten, niet op de omvang van de middelen. Deze zomer vindt nader onderzoek plaats naar de herverdeling. De minister van BZK heeft aangegeven om nog dit jaar een nieuwe verdeling te presenteren. Die moet dan op 1 januari 2022 ingaan. De effecten voor onze gemeente worden dan bekend.

MOGELIJKE BEVRIEZING ACCRES GEMEENTEFONDS

Bij gemeenten is de laatste jaren onvrede ontstaan over de frequente (negatieve) bijstellingen van het accres en is gepleit voor meer stabiliteit in ontwikkeling daarvan. Oorzaak van de negatieve bijstellingen was de onderuitputting bij de departementen. De gemeenten ontvangen dan achteraf ook minder uit het gemeentefonds. De VNG spreekt hierover met het Rijk. Een mogelijk effect kan zijn dat het accres in de jaren 2020 en 2021 wordt "vastgeklikt" en er geen verrekening plaatsvindt bij een mogelijke onderuitputting. Wij hebben hiervoor bij de septembercirculaire 2019 € 0,9 miljoen gereserveerd. Afhankelijk van de uitkomsten van de meicirculaire 2020 en bij bevriezing van het accres kan dit een gunstig effect hebben op het financiële beeld voor 2020 en 2021.

DEKKING EXTRA KOSTEN WMO ABONNEMENTSTARIEF

Zowel lokaal als landelijk worden de effecten van de landelijke invoering van het abonnementstarief gemonitord. Tot nu toe heeft dit nog niet geleid tot een landelijke aanpassing of compensatie vanuit het Rijk. Volgens toezegging van de minister komt hierover in het najaar van 2020 duidelijkheid. Gemeenten zetten in op compensatie van de extra kosten.

DEKKING EXTRA KOSTEN UITVOERING JEUGDWET

Zoals bekend komen veel gemeenten geld tekort op de uitvoering van deze taken. Ook in onze gemeente nemen de kosten toe, waarbij de aanpassing van het inkoopmodel met een jaar is uitgesteld. Landelijk wordt ingezet op compensatie van de extra kosten. Afsproken is dat daar later dit jaar door het kabinet een standpunt over wordt bepaald. Ook dit kan effecten hebben voor onze meerjarenbegroting

Tot slot

Juist nu wordt richting en daadkracht gevraagd. Wij gaan daarom door met investeren en leggen u in november een financieel sluitende programmabegroting voor, met ruimte voor een gedegen integrale afweging door uw raad.